

Meie külaline
Marit Maripuu
Lk 16

Meie kodud:
Soolaleivapidu Türil
Lk 4-5

Eesti elu:
Fotonäitus
Lk 6-7

Sündmused
Lk 8-15

Tarkuseterad
Lk 17

Kööginurk
Lk 18-19

Kaanelugu Lk 2:

**RAILI
KESKÜLA**

SISUKORD

1	▶▶	JUHTKIRI: Janek Muru
2-3	▶▶	MEIE INIMESED: Raili Kesküla
4-5	▶▶	MEIE KODUD: Türi Kodu soolaleivapidu
6-7	▶▶	EESTI ELU: Fotonäitus
8-9	▶▶	SÜNDMUSED: Võrumaa
10-11	▶▶	SÜNDMUSED: Kernu viies laulupidu
12	▶▶	SÜNDMUSED: Sotsiaalminister tunnustas edukaid ujujaid
13	▶▶	SÜNDMUSED: Enese Esindajate kogemuskoolitus
14-15	▶▶	SÜNDMUSED: Tuksi laager
16	▶▶	MEIE KÜLALINE: Marit Maripuu
17	▶▶	TARKUSETERAD: Õpi hoolega!
19-20	▶▶	KÖÖGINURK: Krõbedad kaerahelbekattega õunakook.

TOIMETUS

JANEK MURU

peatoimetaja

janek@vaimupuu.ee

KERTTU RAKKE

keeletoimetaja

kertturakke@yahoo.com

MARGUS ENNO

tegevtoimetaja

margus@antenna.ee

MERIKE TALIARU

Haldus/arendus

merike.taliaru@gmail.com

TAIRE EHAVER

Kööginurga toimetaja

taire@vaimupuu.ee

DENISS POGOSJAN

Koordinaator

denis.pogosjan@gmail.com

KALEV LILLEORG

Fotograaf

Toimetuse üldinfo:

Tel: +(372) 601 4871

Gsm: +(372) 5563 4449

toimetus@vaimupuu.ee

www.vaimupuu.ee

MTÜ Vaimupuu

Pihlaka 12-32,

11211 Tallinn

a/a: 2210 5367 1605

Swedbank, MTÜ Vaimupuu

Makett ja kujundus:

Ragne Rikkonen-Tähnas

Trükk: AS Ferdida

Paber: G-Print (kaaned: G-Print
250g/m² ja sisu G-Print 150g/m²)

KAASTÖÖD: Mirja Kesküla, Maret
Kesküla, Jane Langemets, Liisi
Aron, Margus Kuusik, Jana Vaher,
Kadri Lehenurm, Agne Raudmees,
Kadri Lehenurm, Helena Nõmmik
Eve Sõrmus, Maret Maripuu

AS Ferdida

PAPYRUS

DSV

Erakordselt soe ja kaunis suvi on möödunud üllatavalt kiiresti ja juba ongi käes sügis. Sel aastal on Vaimupuul palju tegemisi olnud. Loodan, et ka meie lugejatel oli ilus ja tegevusrohke suvi!

Meil on hea meel, et AS Hoolekandeteenustega on meil hea koostöö ja juba aastajagu saadab AS Hoolekandeteenused infojuht Kadri Lehenurm toimetusele meie lugejate jaoks vajalikku infot.

Selles numbris on lugu, Türi Kodu elanike soolaleiva-peost 16. juulil. Türi kerkinud kuues 11-kohalises peremajas elab hetkel 64 elanikku, ööpäevaringset erihooldusteenust pakutakse nii vaimupuudega kui psüühikahäirega inimestele. Täna on Türil uue elupaiga leidnud senised Ravila ja Kernu kliendid, kuid tulnud ka mujalt. Lisaks on Türi Kodus võimalik pakkuda riigieelarveväliseid teenuseid.

1. augustil toimus Kernus laulupidu. Tänavu osales peol üle 300 laulja – 18-st AS Hoolekandeteenused kodust üle Eesti ning külalised Koeru Hooldekodust, Kati Kodust, Keila Päevakeskusest, MTÜ Lõuna-Eesti Hooldekeskusest ja Risti Hooldekodust. Märjamaa Folgi raames astusid peol üles ka väliskülalised Šotimaalt.

Üle-Eestiline vaimupuudega inimeste suvelaager – Tuksi laager – toimus 23.–25. augustil Läänemaal ning tänavune laager oli järjekorranumbrilt juba 22.! Seekordse laagri teema langes kokku Vaimupuu korraldatava fotokonkursiga „Elu nagu filmis“ ning oli pidulikum kui varasemad. Aitäh EIT Tugiliisule, kes oli nõus Vaimupuu ideid laagris kasutama!

Fotokonkursile „Elunagu filmis“ esitavate fotodesaamisloost valmib dokumentaalfilm, mida näidatakse novembri lõpul Tallinnas Pimedate Ööde Filmifestivalil. Siinkohal eriline tänu meie sõpradele Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakoolist, kes andsid tasuta meie käsutusse kaamera ja varustuse, samuti Tallinna Tehnikaülikooli filmiklubi Tipikas meeskonnale.

Janek Muru

Seekordses Kööginurgas pakume taas ülimaltsoo koogi retsepti: seekord on valmimas krõbeda kaerahelbekattega õunakook. Seda on tore valmistada nii kodus kui tugikeskuses, sest see küpseb kiiresti ning maitseb hästi!

Kordamine olevat tarkuse ema ja toredate teadete kordamine on toreda tarkuse ema – niisiis teatame taas, et alates 27. juunist 2013 on Mittetulundusühing Vaimupuu riikliku tulumaksusoodustusega sihtasutuste nimekirjas.

KALLIS LUGEJA!

Kui Sul on ettepanekuid, millest või kellest meie ajakirjas edaspidi juttu peaks olema, anna meile teada! Väga oodatud on nii ajakirjanduslikud kui kunstilised kaastööd.

Kui soovid meie ajakirja tellida (tasuta) või väljaandmist toetada, võta meiega ühendust!

Toimetuse telefon: **55634449** e-posti aadress: **toimetus@vaimupuu.ee**

www.vaimupuu.ee.

a/a: 221053671605 Swedbank,
MTÜ Vaimupuu

Alates 27. juunist 2013 on Mittetulundusühing Vaimupuu riikliku tulumaksusoodustusega sihtasutuste nimekirjas.

RAILI KESKÜLA ON OMA KODUS ÕNNELIK

TEKST: Mirja Kesküla, Raili vanem õde,
ja Maret Kesküla, Raili ema
FOTOD: erakogu

Sõbraliku loomuga Raili Kesküla elab Saaremaal Leisi vallas oma ema juures. Railil on vanem õde ja kaks nooremat poolõde, kes elavad oma pere-dega Kuressaares.

Raili sündis enneaegsena, 7. raseduskuul, sünnidiagnoosiks PCI (tserebraalparalüüs) ja Diplegia spastika. Esialgu tundus küll kõik korras olevat, kuid paari kuu möödudes sai selgeks, et Raili pole terve. Isegi mitme aasta möödudes ei suutnud Raili korralikult seistagi – üks jalg oli alati kikivarvul.

Nõukogudeaegses süsteemis püüti puudega lapsed avalikkuse eest ära peita, ja nii räägiti ka Raili emale, et puudega lapse koht on lastekodus, kus tal on võimalik saada vajalikku ööpäevast hooldust. Noor naine kuuluski arste. Alguses oli Raili Kuressaare (tollel ajal Kingisepa) väikelastekodus, kust käis aeg-ajalt ka kodus. Kui Raili sai kuueaastaseks, siis viidi ta edasi Imastu koolkodusse Tapa linna külje all, kust koju enam nii lihtsalt ei pääsenud. Ema oli nõus, sest oli sunnitud tookord üksinda lapsi kasvatama.

IMASTU ELU

Imastu. Üks vanemaid puuetega laste hoolekandeesutusi Eestis. Imastut on kirutud, Imastut on kardetud. Ühe jaoks on Imastusse sattumine olnud maailma lõpp, teise jaoks väljapääs. Suuremjagu aastakümnete jooksul Imastus sirgunuist ei ole aga kõige suurema tõenäosusega enda ette seadnud keerulisi küsimusi maailma lõpust või pääsemisest, sest keeruliste mõtete mõtlemine on neile lihtsalt käinud üle jõu.

Raili meenutab: „Ema on mulle rääkinud, et sel ajal, kui mind Imastusse viidi, öeldi emale, et Imastu ongi koht, kus sellised lapsed peavad olema ja seal on kõik nii hea, mind õpetatakse lugema ja kirjutama, seal võimeldakse minuga ning äkki hakkab isegi käima. Aga nii see ei olnud. Lamajad olid hullusärgis 24h ja seal nad ka surid, lapsi rahustati unerohuga. Ma soovisin iga päev, et ema tuleks ja mind koju viiks. Imastus oli väga halb ja ma püüan seda perioodi mitte meenutada.“

Raili tuju on alati hea.

Alguses ei saanud ema Railit lastekodus vaatamaski käia, sest talle ei öeldud aadressigi, kuhu laps viidi. Hiljem, pärast mitmeaastast ametnike tülitamist, otsis ema Raili üles. Nähes Imastus valitsevat olukorda, otsustas ta koos elukaaslasega Raili koju tuua. Kui Raili ema oleks uneski osanud arvata, milline olukord Imastu lastekodus on, poleks ta Railit sinna viia lubanud. „Kui Raili oleks koju jäänud, ehk oleksid ka tema jalad ikka veel sirged, nagu 6aastaselt, kui ta Imastusse viidi,“ arvab ema ja fantaseerib, et Raili oleks saanud ise liikuda, kas või abivahendit kasutades. Aga need on vaid oletused. „Oleme õnnelikud, et ta meil olemas on,“ ütleb ema nüüd.

Koju tagasi tuli Raili 15aastaselt just enne jõule. Kogu pere – ema, kasuisa ja õed – ootasid Railit väga. Raili meenutab: „Kasuisa oli teinud kartuliputru ja me istusime kogu perega lauas. Vanem õde on rääkinud, kuidas ma olin vaadanud kodus ringi ja mulle tundusid laed nii madalad, sest Imastu vanas mõisahoones olid ju kõrged laed. Kõik oli uus ja põnev. Olin väga õnnelik, et olin

saanud oma koju pere juurde. Algul mõtlesin ma pea-aegu iga päev Imastus oldud aja peale, aga nüüd mõtlen iga aastaga järjest vähem.“

KODUS ÕNNELIK

Liitpuudega (vaimne ja liikumispuue) Raili pole oma elu jooksul päevagi koolis käinud, kuid õed on teda õpetanud lugema ja kirjutama. Kuue aasta eest koliti Leisi valda oma majja, kus Railil täitus oma suur unistus – saada oma tuba. Toas suudab ta käte abiga ringi liikuda, kuid õues liikumiseks kasutab ratastooli. Raili sõnul on tal väga hea meel, et teda ümbritsevad toredad pereliikmed. Üksi ta hakkama ei saaks, sest keegi peab süüa tegema, tuba kütma ja Railit pesemisel aitama. „Kodus olles ma loen, joonistan, vaatan televiisorit ja kuulan muusikat. Mulle meeldib väga lauamänge mängida. Mul on kirjasõbrad ja meeldib neile kirjutada ning kirju saada. Aitan ka ema nii palju kui saan, näiteks nõusid pesta või marju korjata. Suvel käin vanaemadel ja õdedel külas. Meil on koer, kassid, jäneseid, lambad, kanad ja pardid, kits ja sikk,“ räägib Raili. Endiselt on Raili lihtne ja lapsemeelne, kuid kohati võib ta vägagi täiskasvanulikult käituda. Raili kõige suurem sõber Imastu päevilt oli Vaimupuu peatoimetaja Janek ning Raili on siiralt õnnelik, et tänu saatele „Sa ei ole üksi“ leidsid nad teineteist jälle ning saavad taas suhelda.

Rõõmsameelne Raili on kodus õnnelik. Tema kunagine suur unistus, et ema tuleb talle järgi ja viib ta koju, on

täitunud. Nüüd on ta õnnelik selle üle, et tal on oma kodu, oma tuba, armastav pere ja muidugi kõige tähtsam – ema. Raili on kohtunud paaril korral ka oma pärisisaga, kes suri 1995. aasta suvel. Raili tunneb ema sõnul rõõmu igast pisemastki asjast – uuest pliiatsist, patsikummist, kirjast-kaardist postkastis, loomast, kes tuppä tuuakse, võimalusest linna saada jne.

Kuna Raili on liitpuudega, siis oleks tal võimalik kasutada riiklikke teenuseid. Raili ema pole aga kunagi kusagilt eriti abi palunud ja ega keegi vallast nii väga pakkuma ka pole tulnud. Pere on oma jõududega hakkama saanud ja oma eluga rahul.

KOKKUVÕTE

Raili sündis liitpuudega ja elas aastaid Imastu lastekodus. Lõpuks tõi ema ta koju Saaremaale, õdede ja kasuisa juurde. Nüüd on Raili õnnelik.

Raili oma toas.

FOTO- JA VIDEO-KONKURSS

PÕHIKOOLI NOORTELE

25. september - 18. november
2013

Peremajade esised lillekastid õieehtes.

TÜRI KODU PIDAS SOOLALEIVAPIDU

16. juulil pidasid Türi Kodu elanikud soolaleivapidu. Päevakohaste kõnede vahele esinesid lauludega Türi Kodu kliendid ja töötajad.

TEKST JA FOTOD: Kadri Lehenurm,
AS Hoolekandeteenused infojuht

Kuu aega töös olnud Türi Kodu soolaleivapeo avas kodu elanik Eve lauluga „Rahu“, mis Türi Kodu juhi Kaia Karlepi sõnul väljendab hästi klientide uue kohaga kohanemise tundeid.

Tervitusena kõlas klientide ja töötajate ühislauluna „Ma tahaksin kodus olla“ ja pärast sotsiaalminister Taavi Rõivase tervitust esitas samuti Türi Kodu elanik Tamara kelmika loo „Tagametsa tango“, millele soolaleivapeolised rõõmsalt kaasa plaksutasid.

Sotsiaalminister Taavi Rõivas rõhutas oma tervituskõnes kodutunnet, mida tekitab nii looduskaunis paigas asuv

kodu, kus majad asuvad üksteisele piisavalt lähedal, et külas käia ja piisavalt kaugel, et privaatsust tunda.

Kodutunnet, päikeselisi ja tegusaid päevi sooviti elanikele teistegi külaliste poolt ning need head soovid võeti elanike poolt tänuga vastu.

Traditsiooniliselt istutati kodu jaoks olulist päeva meenutama puu – seekord oli selleks õunapuu.

Türile kerkinud kuues üheteistkümnepäevases peremajas elab hetkel 64 elanikku, ööpäevaringset erihooldus-teenust pakutakse nii vaimupuudega kui psüühikahäirega inimestele. Täna on Türi Kodus võimalik pakuda riigieelarveväliseid teenuseid, milleks on kaks kohta.

Türi Kodu juhi Kaia Karlepi sõnul on iga maja elanikel oma lemmiktegevused ja huvialad, mille järgi Türi Kodu peremajad kõik omanäolised – siin on kunsti-, raamatu- ja noorte-, muusika-, kudumise- ja käsitöö- ning õmb-lusmaja.

Elanike igapäevaelu ja -toiminguid aitavad juhendada ja korraldada ööpäevaringselt kokku 20 tegevusjuhendajat, vanemtegevusjuhendaja ja kodu juht.

Türi peremajade maksumuseks kujunes 2,9 miljonit euro. Peremajade ehitajaks oli Eston Ehitus AS koos AS Nordeconiga, projekteerijaks QP Arhitektid OÜ. ■

TÜRI KODU KLIENT MERLI (31):

Mulle meeldib siin elada, sest siin on ilus kuusemets. Minu tuba on ilus ja avar. Me ise koristame oma tube ja katame söögi ajaks laua. Mina panen võileivad lauale. Söök on maitsev. Kraanist tuleb soe vesi.

Minu toal on rõdu. Mul on tore toanaaber, kes on rahulik ja sõbralik. Teised inimesed külas on ka sõbralikud. Mõnikord ma käin Türil jalutamas ning olen teinud kirikus vabatahtlikult tööd.

Töötajad on ka sõbralikud, kui ma midagi küsin, siis minuga räägitakse. Vahel ma nutan, siis mind lohutatakse.

Mulle meeldib käsitööd teha, me joonistame ja värvime. Vahel on meil disko. Päeval me võimleme.

Mulle meeldib rohkem siin kui vanas kodus.

Külalisi tervitavad lauluga Türi Kodu elanikud ja töötajad.

Õunapuu istutamine Türi Kodu soolaleivapeol. Istutasid kodu elanikud ja töötajad, pildil esiplaanil AS Hoolekandeteenused juhatuse esimees Maarja Mändmaa.

Türi Kodu elanik Tamara esitamas laulu "Tagametsa tango"

KOKKUVÕTE

Türi Kodu on uus elupaik 64-le vaimupuudega ja psüühikahäirega inimesele. See on moodne külake looduskaunis kohas, kus kõik saavad vajalikku abi ning tegeleda oma hobidega.

ETRA kunstiprojekti fotonäituse avamisele tuli palju külalisi.

FOTONÄITUS

"Suur maailm läbi väikese kaamerasilma"

TEKST: Jane Langemets Päevakeskus Käo
Pae keskuse arendusjuht
FOTO: Jane Langemets

Päevakeskus Käo Pae keskuses käivad vaimu- ning liitpuudega noored ja täiskasvanud Tallinnast. Meie päevakeskuses tegutsevad noored täiskasvanud aktiivselt, igaüks oma võimetekohaselt. Päevakeskuses on neile eneseteostuseks loodud sobivad tingimused.

Oleme oma keskusega osalised **Grundtvig Multilateral** rahvusvahelises kunstiprojekti **Education Through Rehabilitative Art-Photo (ETRA)**. Projekti eestikeelne nimi on „Haridus läbi rehabiliteeriva kunstfoto“. Meie projektipartnerid on Itaalia, Portugal, Hispaania, Kreeka ja Taani. Projekti viiakse läbi ajavahemikul 01.12.2011 kuni 30.11.2013.

ETRA projektis viljeletakse erinevaid kunstiga seotud tegevusi, eesmärgiga suurendada erivajadustega inimeste sotsiaalset kaasatust ühiskonda. Keskkel kohal on fotograafia võimaluste kasutamine, et toetada projektis osalevate inimeste jõustamise protsessi ja arendada nende sotsiaalseid oskusi.

Rehabiliteeriva kunstfoto projekt annab Päevakeskus Käo noortele täiskasvanutele võimaluse isetegemise rõõmu väljendada läbi fotografeerimise. Päris fotoaparaadi käes hoidminegi ja sellega pildistamine oli mõnele meie keskuse noorele täiesti uus kogemus, mis sai teoks läbi projekti.

Suure maailma ilu võib näha igas ruumis, igas esemes, igas inimeses. Seda aga mis on ilus otsustab igaüks ise: ilu on vaataja silmades. Alati ei tea me, mida meie keskuse noored märkavad ja ilusaks või oluliseks peavad, sest selle sõnadesse panemine ei õnnestu alati. Kuid me saame oletada, nähes, mida või keda nad pildistavad.

Juhendajad toetavad noorte maailma avastamist. Koos õpitakse kuidas nähtut fotoaparaadi abil jäädvustada. Abivahenditeks siinjuures juhendajate kannatlik meel ning alternatiivkommunikatsioonivahendite abil (pildikeeles) koostatud juhend. ■

PÄEVAKESKUS KÄO NOORTE TÄIS- KASVANUTE VÄLJA- ÜTLEMISI FOTOGRA- FEERIMISE KOHTA:

Anžela: „Kõige raskem on pildistamisel algus – tuleb üles leida see õige nupp, kuhu vajutada ning samal ajal kaamerat paigal hoida!“

Linda: „Kui õige tuju läheb pildi sisse, siis see teeb mulle ainult rõõmu!“

Päevakeskus Kāo Pae keskuse fotograaf Maria kutsus kõiki ETRA kunstiprojekti fotonäitust külastama.

Päevakeskus Kāo Pae keskuse fotograaf Linda koos emaga enda tehtud fotot imetlemas.

ÜHE JUHENDAJA KOMMENTAAR:

„Tuli ette hetki ja olukordi, mis meile kui juhendajatele ei tundunud kuigi olulised ja pildistamist väärivad, aga noorte pildistamise jälgimine muutis meie arusaamu sellest, mis võib olla tähtis ja märkamist vääriv meie vaimupuudega noorte jaoks.“

Selle näituse fotod on sündinud Päevakeskus Kāo noorte ja täiskasvanute poolt, vaadates läbi väikese kaamerasilma suurt maailma. Näitusel on esindatud ka projekti partnerriikide fotod.

Rohkem infot ETRA projekti kohta leiate veebilehtedelt:

www.etraproject.eu

www.kaokeskus.ee

www.facebook.com/paevakeskuskao

Fotonäitus „Suur maailm läbi väikese kaamerasilma“ oli avatud Tallinnas Solarise keskuses Apollo raamatupoe ees ja kinos Artis „Erinevus rikastab“ –nädala filmiprogrammi raames.

Kui nalja ei tee, siis nalja ei saa!

ERIVAJADUSTEGA INIMESED SAID KOKKU VÕRUMAAL

TEKST: Liisi Aron, Kõrgessaare Lauka
päevakeskuse tegevusjuhendaja
FOTOD: Margus Kuusik,
Kõrgessaare Lauka päevakeskuse klient

Erivajadustega inimeste õppelaagrites saavad kokku Eesti puuetega inimeste ühenduste liikmed. Laagrites korraldatakse õpitubasid, näideldakse, lauldakse-tantsitakse, tutvutakse kohalike vaatamisväärsustega ja loodusega ning veedetakse koos vaba aega.

Kõrgessaare Puuetega Noorte Klubi Vikerkaar sai tänu Kohaliku omavalitsuse programmi toetusele osaleda laagris, mis seekord peeti Võru maakonnas Varstu vallas Krabi põhikoolis. Hiiumaalt oli laagris noori Kõrgessaare, Pühalepa, Käina ja Emmaste vallast ning Kärkla linnast.

Laagri teemaks oli „Elu nagu filmis“ ja meie valisime esitamiseks filmistseene „Viimsest reliikviast“. Selleks alustasime ettevalmistustega juba kolm kuud varem: toimusid proovid, õmblesime kostüüme ja valisime muusikat. Juba esimesel päeval saime olla staarid, kui filmiti meie peaproovi. Filmivõtted olid väga meeleolukad

ning meeldisid kõigile. Kõik mängisid oma rolle suurepäraselt. Lisaks esitasime omakavandatud „Lillede tant-su“, mille saateks valisime samanimelise loo Tšaikovski balletist „Pähklipureja“.

Teisel laagripäeval olid avatud õpitöötoad. Meie töötoas õpetati osalejatele sünnipäevakaartide tegemist, selleks kasutasime erinevaid materjale ja vahendeid. Lisaks meie töötoale oli veel kaks töötuba – ühes sai meisterdada paberist liiliaid ja põtru ning teises spreivärvidega kaunistada lõikelaudu. Kõik meie töötoa meisterdajad olid väga hoolsalt ametis ja töö tulemusena valmisid väga omanäolised kaunid kaardid, mille iga tegija koju kaasa sai võtta.

Meile korraldati südamlük kohtumine kohalike ametiasutuste esindajatega ning nauditav oli ka tutvumisreis kohaliku looduse ja vaatamisväärsustega.

Elevust tekitasid võistlusmängud, mille võistkonnad moodustati erinevate maakondade noortest. Omavaheline tutvumine käis kiiresti. Kõik püüdsid anda oma parima vastavalt võimetele, õhus oli mõnusat pinget ja elevust iga võistlusmängu ajal ning lõbu ja nalja nii osalejatel kui pealtvaatajatel.

Õhtune vaba aeg sisustati tantsuga. Tore oli ka see, et laagris ööbiti telkides – see ei lase telkide lahtivõtmist ja kokkupanemist ära unustada.

Üle-eestilised õppelaagrid erivajadustega inimestele toimuvad 2004. aastast. Need on aastate jooksul ühendanud erivajadustega inimesi üle Eesti, andes inspiratsiooni, mõtteid ja teadmisi, mida kodus teha, võimaluse luua kontakte ja leida sõpru.

Järgmisel aastal korraldavad laagri Hiiumaa erivajadustega inimeste ühendused. ■

Operaator Maria Vita.

Väike Mari sobis imehästi Nukitsamehe rolli.

Stseen filmist "Siin me oleme".

Hiidlased lavastasid stseeni fimist "Viimne reliikvia".

Foto- ja filmitööle pakkusid vaheldust sportlikud mängud.

MEIE LAAGRILISTE ARVAMUSED:

Larissa: „Minule väga meeldis. Nalja sai palju ning võttegrupp oli väga lahe“

Margus Kuusik (DJ ja muusika valija): „Antud lugu ise oli lahe, võiks järje isegi teha või midagi põnevat ja uut lugu teha mõnest teisest filmist. Näiteks „Siin me oleme“. Kuna helipult oli sellises suunas, et kõike pidin üle öla vaatama, siis püüdsin ikka elamustest osa saada, nii kuidas sain.“

Annelly: „Minul oli esimest korda võimalus kaamera ees olla ja kaamerasse rääkida. „Elu nagu filmis“ oli kenasti korraldatud ja oli huvitav ning ka ilm oli meie poolt. Kõik oli väga põnev ja mina olen väga rahul!“

Christina: „Laagris meeldis mulle väga. Koht oli ilus ning olen väga rahul see kord. Filmimine oli väga tore ja ei olnud midagi hirmsat.“

Esineb Kernu tantsutrupp.

VIIES LAULUPIDU KERNUS

TEKST: Jaana Vaher, Kernu Hooldekodu tegevusjuhendaja
FOTOD: Kadri Lehenurm

1. augustil toimus Kernu Hooldekodus järjekorras viies erivajadustega inimeste laulupidu.

Suures osas on kõigi meie laulupidude korraldus olnud sarnane, aga alati ka pisut erinev.

Kell 11.00 algas peaproov, siis lõuna ja kell 14.00 hakkas liikuma rongkäik lippude, muusika ja tõrvikutega.

Aastatega on meil kujunenud ka mitmed traditsioonid. Juba neljandat aastat on meie laulupidudel olnud Märjamaa Folgi raames külalisesinejad välismaalt. Nii on olnud esinejaid Venemaalt, Lätist, Saksamaalt ja tänavu esinesid meile šotlased.

Samuti neljandat aastat on meil olnud hea toetaja jäätisevabrik Premia, kes on kinkinud igale osalejale jäätise! Oleme neile väga tänulikud.

Päeva avas ja kokkutulnuid tervitas Kernu Hooldekodu juhataja R. aili Viljas.

Kontserti alustasid šotlased rahvusliku tantsuprogrammiga. Lisaks nauditavale tantsule nägi nii mõnigi esmakordselt šoti rahvariideid, just kilti ehk seelikut meeste kostüümi osana.

JÄRGNES KOKKUTULNUD KODUDE ÜHINE PROGRAMM.

Olgu öeldud, et laulupeo korraldamise mõte tekkis tegevusjuhendajal Ülle Viisimaal 2009. aastal seoses suure üldlaulupeoga. Esimesel aastal olid esinejad ainult Kernu kodu kliendid. Teisel aastal oli kodusi juba kolm. Nii see lumepall veeres ning tänavu oli osavõtjaid juba 22 kodust kokku 351. Meil oli väga hea meel, et tuldi ka väljastpoolt meie enda kodusid – nii tuli peole esinejaid Koerust, Kati Kodust, Keila Päevakeskusest, MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskusest ja Risti Hooldekodust.

Esinesid ühendkoorid, nais- ja meeskoorid, Kernu kodu tantsijad ja laulis-mängis vaimupuudega inimeste rütmipilliansambel „Tuuseldajad“.

Koore juhatas Kernu tegevusjuhendaja Jaana Vaher ja selleks, et üritus korda läheks, tegutses terve töötajate meeskond. Laulude vahele luges mõtlikke tekste elust Pille Freiberg.

Ühise kontserdi finaali oli väga südamlik ja emotsionaalne. Ühislaulu „Rahu“ solistina esines Eiko Kuusik. Tulemus oli tõeliselt kaunis ning laul läks suure aplausi saatel kordamisele. Täname Eikot!

KA IGA KODU ERALDI ESITAS ETTEVALMISTATUD NUMBRI.

Kõige lõpuks oli traditsiooniline „Kantseldajate“ esinemine. See tähendab, et tegevusjuhendajate äsjamoodustatud ansambel laulis ilma igasuguse ettevalmistuseta laulu, mille sõnad neile vahetult enne välja jagati. Nagu alati, tuldi ka sellest olukorrast auga välja.

Peo lõpus tänati esinejaid ja juhendajaid.

Et igasuvised laulupeod nii populaarseks on saanud, ei tahetud seda traditsiooni Kernu kodu töö lõpetamisega sel sügisel lõpetada.

Nii andsid kernulased sümboolse peotule üle Türi Kodule, soovides, et nemad alustatut jätkaksid.

Täname kõiki, kes on viie aasta jooksul sellest kõigest osa saanud ja seda nautinud. See on suurim tänu korraldajatele.

Üks tore etapp meie ühises töös on lõppenud. Õnne ja jõudu kõigile ning kohtumiseni Türil!

Laulupeoliste meeleolukas rongkäik ei lasknud end segada kergest vihmasabinast.

Koorijuht on Kernu Hooldekodu tegevusjuhendaja Jaana Vaher.

Rütmipilliansambel "Tuuseldajad".

Keila Päevakeskuse laulukoor.

Tänavusel Kernu laulupeol osales üle 300 laulja.

Laulupeo tõrvik anti hoiule Türi Kodule, kes korraldab laulupeo järgmisel aastal. Tõrvikut hoiab Türi Kodu juht Kaia Karlep.

Sotsiaalminister Taavi Rõivas õnnitleb Elisabeth Egelit.

SOTSIAALMINISTER Taavi Rõivas tunnustas edukaid ujujaid

TEKST: Helena Nõmmik, Sotsiaalministeeriumi Meediasuhete nõunik
FOTOD: erakogu

Kanadas Montrealis toimunud Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee (IPC) ujumise maailmameistrivõistluste viimasel päeval olid võistlustules kaks Eesti sportlast.

Kardo Ploomipuu sai liikumispuudega ujujate võistlusklassis S10 100 m seliliujumise eelujumises aja 1.03,33, millega pääses esimesena finaali. Finaalis läbis Kardo Ploomipuu 100 m selili uut Euroopa rekordit tähistava ajaga 1.00,85 ja võitis pronksmedali. Maailmameistriks krooniti ameeriklane Justin Zook (1.00,09) ja hõbeda pälvis brasiillane Andre Brazil (1.00,44).

Esmakordselt ujus maailmameistrivõistluste finaalis vaid 12-aastane nägemispuudega Elisabeth Egeli, läbides 100 m rinnuli ajaga 1.45,03, mis andis 6. koha.

Sportlased jõudsid Tallinna Lennujaama 19. augustil, 27. augustil tunnustas neid sotsiaalminister Taavi Rõivas.

„Kardo Ploomipuu ja Elisabeth Egeli suurepäraste saavutuste kõrval on vähemalt sama tähtis, et nad on eeskujuks ja inspiratsiooniks paljudele,” ütles sotsiaalminister Rõivas. „Elisabethi puhul on tähelepanuväärne, et ta võistleb 12-aastasena täiskasvanute MMil. Soovin mõlemale sportlasele palju edu ja suuri saavutusi ka edaspidiseks,” lisas minister.

Ploomipuu ja Egeli treener on Õnne Pollisinski ning Egeli isiklik abistaja on Liina Heinsaar. Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee (IPC) maailmameistrivõistlustes ujumises toimusid 12.–18. augustil 2013. a Kanadas Montrealis.

Välisminister ja Eesti Paraolümpiakomitee president Urmas Paet surub kätt Kardo Ploomipuul.

KOKKUVÕTE

Eesti puudega sportlased on väga tublid. Sel suvel said mitmeid auhindu liikumispuudega Kardo Ploomipuu ja nägemispuudega Elisabeth Egeli. Neid tervitasid välisminister ja sotsiaalminister.

Enese Esindajate kogemuskoolitus

„LIHTSALT TÖÖLE“

25. augustil viidi Tuksi laagri raames läbi projekti „Lihtsalt tööle“ esimene tutvustav ümarlaud.

TEKST: Agne Raudmees,
Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit

Enese Esindajad on kerge vaimupuudega inimesed, kes saavad lihtsamate asjaajamistega ise hakkama ega vaja tugiisiku abi. Ümarlaud on arutelu, kus inimesed istuvad ringis ja on kõik võrdsed oma arvamust avaldama. Ümarlauas osales 43 Enese Esindajat üle Eesti. Osalejatest enamik töötas erinevates kohtades, ent paljud neist ei saanud oma töö eest tasu, sest töötasid töökeskustes.

Arutati intellektipuudega inimeste erinevaid võimalusi töötamiseks ja töö leidmiseks. Paljusid inimesi olid aidanud tuttavad või tegevusjuhendaja, kaks inimest leidsid töö Töötukassa abil. Vestlusest selgus, et umbes pooled töötavatest intellektipuudega inimestest töötavad tavalistes töökohtades, pooled tahavad töötada kaitstud töö keskkuses, aga paljud intellektipuudega inimesed ei tööta. Arutati, miks nad ei leia tööd või ei taha töötada. Otsustati, et tuleb aidata neil aru saada, et intellektipuudega inimestel on võimalik töötada. Selleks koostatakse materjalid, mis räägivad neist intellektipuudega inimestest, kes töötavad. Samuti peaksid Enese Esindajad ise rääkima teistele oma tööst – nii saaks Enese Esindajast kogemuskoolitaja ehk inimene, kes jagab oma kogemusi. Need Enese Esindajad, kes hakkavad teistele oma kogemusi jagama, valib töö käigus Agne Raudmees. Ivar Viljandist soovis olla kogemuskoolitaja.

Kogemuskoolitused aitavad nii neil, kes ei tööta, kui ka tööandjatel kui ka ametnikel aru saada, et ka intellektipuudega inimene saab töötada, kui selleks on loodud vajalik toetusvõrgustik. ■

KUI SA OLED AMETLIKULT VAIMU- EHK INTELEKTIPUUEDEGA, ENT SA TÖÖTAD JA SEE MEELDIB SULLE NING SA TAHAD OLLA ENESE ESINDAJA JA KOGEMUSKOOLITAJA, SAADA OMA FOTO JA JUTT OMA TÖÖST e-postile agne@vaimukad.ee.

KÜSI ABI TEGEVUSJUHENDAJALT.

“ENESE ESINDAMINE TEEB MEID TUGEVAKS JA MEIE HÄÄLED KUULDAVAKS!”

- Me räägime inimestele vaimupuudega inimeste õigustest, vajadustest ja võimalustest.
- Me esindame Enese Esindajate gruppe Euroopas.
- Me selgitame poliitikutele, mis on Enese Esindajate jaoks oluline.
- Me anname välja lihtsalt loetavat informatsiooni Eestis toimuvatest olulistest sündmustest.
- Me õpetame Enese Esindajatele, kuidas ise esindada oma huve.
- Me korraldame kogemuste vahetamiseks konverentse.
- Me töötame, et Enese Esindajate liikumine oleks tunnustatud igal pool Euroopas.
- Me kogume andmeid Enese esindajate organisatsioonide kohta.
- Me anname välja õpikuid, juhtnööre ja materjale, mis aitavad Enese Esindajate organisatsiooni.

Mõhk ja Tõlpa.

Toimus järjekordne TUKSI LAAGER

Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit kutsus üleeestilisse suvelaagrisse osalema vaimupuudega inimesi ja nende peresid.

TEKST: Eve Sõrmus, EIT Tugiliisu
FOTOD: Vaimupuu, erakogu

24.-26. augustil toimus Noarootsi vallas Tuksis, Läänemaa Spordi- ja Tervisekeskuses, järjekordne Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliidu korraldatud suvelaager vaimupuudega inimestele ja nende peredele. Selle suve laager oli arvult juba 21. ja laagri teemaks oli "Elu nagu filmis".

Ehkki tänavune suvi on olnud vihmane ja teel Tallinnast

Läänemaale sadas kohati väga tugevalt, oli ilmataat laagriliste suhtes helde ning pakkus kolm päeva kuiva ja päikselist ilma. Nii saime mõnusalt teha nii tööd kui nautida meelelahutust. Elevust oli palju, rõõmu tegi taas kohtumine kaugematest maakondadest pärit sõprade-tuttavatega.

Seekordse laagri peaürituseks kujunes laupäevaõhtune galaõhtu. Vastavalt laagri teemale oli laagris osalejatele koduseks ülesandeks antud valmistada ette esinemiskavad ja kostüümid, eeskujuks filmidest nähtud tegelased. Nüüd kõndisidki õhtusele peole äärmiselt põnevad ja fantaasiarohked tegelased mööda Estonia teatrist pärit ehtsat punast vaipa. Nagu staaridele kohane, pildistati ja filmiti kõiki sponsorlogode taustal.

Seejärel algasid etteasted. Kogu publiku lemmikuks osutus saarlaste „Helisev muusika“ oma rohke tegelaskonna ja nunnade kooriga. Erilise elevuse töid lavale Tugiliisu „Nukitsamehe“ näitetrupp, keda juhendasid Ingrid Leppik ja Kaarel Väli. Ka vanaemad ja punamütsikesed said tormilise aplausi osaliseks, samuti ansambel Modern Talking. Õhtu lõpetas efektne ilutulestik tumeda augustiöise taeva taustal.

Samal ajal käis laagris pidev filmimine. Filmilindile jäädvustatust peaks valmima dokumentaalfilm, mida näidatakse Pimedate Ööde Filmifestivalil novembris.

Reede õhtul aitas meil jalga keerutada fantastiline ansambel „Ajaratas Halastamatult Veereb EI Teda Peatada Saa, Eriti“. Kui ansambel mängis, siis ei suutnud keegi end tantsupõrandast eemale hoida!

Külas oli Kass Arturi Kino, kes pakkus võimalust vaadata väljas suurelt ekraanilt muinasjutufilmi „Väike nõid Lilli 2“. Filmihuvilisi ei takistanud isegi mitte augustiõhtu jahedus!

Järgmisel päeval õpetas Aive Kaldra kõigile soovijatele ise mutifilmi tegemist. Seda põnevat koolitust saab näha EIT Tugiliisu Facebooki kodulehelt või www.youtube.com pealkirja alt „Elu nagu filmis“.

Laager pole vaid meelelahutus, siin on alati õpetlikku nii laagrist osavõtjatele kui ka nende pereliikmetele, juhendajatele ja tugisikutele. Seekord läks laagri temaatikaga kokku psühholoog Toivo Niibergi loeng loovusest. Kuulajatele sai selgeks, et igal ühel on võimalus olla loov ja neid väljundeid on oi kui palju! Pühapäeval arutati ühises suures ringis tööturu-teemadel, millised võimalused on vaimupuudega inimesel saada tööd ning missuguste võimalike takistustega arvestada tuleks. Noored rääkisid oma kogemustest.

Järgmise aasta laagri teemaks on „Kunst kõigile!“

Punasel vaibal tundis igaüks end tõelise staarina.

Tõeliselt kuninglik perekond!

Kohale olid tulnud ka Ken ja Barbie!

Quasimodo.

Röömus Punamütsike ja Hea Hunt.

Täname sponsoreid, kes aitasid galaõhtu korraldamisele kaasa!

Kostüüme laenutasid Tallinna Linnateater, Soodsalt Moodsaks, Maskeraad, Salme Kultuurikeskus ja Teie Pid. Valgustuse ja tehnikaga abistasid RGB Baltic OÜ ja ART Konverentsitehnika. Punase vaiba ja piirdepostid laenas Estonia teater.

IGA VAJADUS ON ERILINE

TEKST: Maret Maripuu, Eesti Vabariigi riigikogu liige
FOTOD: erakogu

Kui enamus inimestest liiguks ringi ratastoolis, siis peetaks erivajadustega inimesteks neid, kes kõnnivad. Kui me näeksime keskmisest palju halvemini, siis oleksid prillideta inimesed erandid.

Erivajaduse teeb „eriliseks“ eeskätt see, et teda esineb suhteliselt vähem tavalistest ja erivajadusega inimene vajab ühiskonnalt oma eluga toimetulekuks täiendavat tähelepanu ja kulutusi. Suhtumine erivajadustega inimestesse ja nende abistamine ning toetamine peegeldab ühiskonna küpsust. Stalini ajal ei tohtinud nõukogude ühiskonnas olla mitte ainult väljapaistvaid iseseisvaid isiksusi kunstis või teaduses, vaid ka psüühiline või füüsilise erivajadus oli tabuks. Kui Vietnami sõjas invaliidistunud sõdurid muutusid USA-s osaks tänavapildist, siis NSVL Suures Isamaasõjas invaliidistunud veteranid suunati Solovetsi saarele Põhjas või Aazovi tagustesse kõrbetesse, et neid näha ei oleks.

Ühesõnaga: tähelepanelikkus erivajadusega inimese vastu on inimliku normaalsuse tunnus. Ja me oleme muutunud normaalsemaks ühiskonnaks. Liialdamata

ütlen: tänaseks oleme läbi teinud revolutsiooni, aga võib öelda ka vaimse rehabilitatsiooni: me mõistame teatavat teistest erinevust, mis toob kaasa inimeste teatavad erivajadused. Kui meenutada Eestit kasvõi 20 aasta eest, siis muutunud on palju – kaldteed ühiskondlikes hoonetes, kavalate süsteemidega ratastoolid, erilised proteesid, toetatud töökohad jne. Paradoksaalsel kombel märkame me erivajadust sageli alles siis, kui niisuguse vajadusega inimene tuleb meie kõrvale – kuulmisabi vajav Jüri Jaanson andis Riigikogule uue audiosüsteemi, Mart Laari jäämine ratastooli oli vahetu põhjus, miks keerulises majas tekkis parem võimalus liikuda selle abivahendiga. Need on kaks näidet, kus me oleme reageerinud, kuid samas on palju veel teha. Keegi ei tohi jääda ühiskonnaelust kõrvale ainult sellepärast, et tal on erivajadusi. Iga inimene Eestis on väärtus. Iga inimene, kellele me saame pakkuda kvaliteetset elu, on aga võit Eesti ühiskonnale.

Aasta-aastalt on puuetega inimeste arv kasvanud. Puuetega inimesi, kellel on määratud puude raskusaste, oli Eestis 2012. aasta alguse seisuga ligi 134 000 isikut, moodustades 10% rahvastikust. Valdavalt on tegemist eakate inimestega – 56% kõigist puuetega inimestest on 63-aastased ja vanemad, pisut üle kolmandiku, ehk 37% tööealised ning 7% olid vanuses 0-17 aastat.

Seega on meie väljakutseks see, kuidas puudega inimesi motiveerida senisest aktiivsemalt kaasa löömast ühiskonnaelu korraldamisel, et nad ise ütleksid sõna sekka, millist teenust või toetust nad kõige rohkem vajavad, kuidas aidata neid tööhõivesse, et tööst huvitatud puuetega inimesed leiaksid oma võimetele sobiva töö.

Ja lõpetuseks: erivajadustega inimesed ei vaja ülejäänud ühiskonnalt vaid tuge – nad on ka ise ühiskonna tugi. Edukat äri ajav, kaupluses kassas istuv, muusikatunde andev, mehaanikatöökojas masinaid parandav erivajadustega inimene – need on meie kaaskodanikud, kes loovad uusi töökohti, maksavad makse toetamiseks meie riigikaitset ja töötuid jne.

Stephen Hawkin on maailma kuulsamaid erivajadustega inimesi – ta on täielikult halvatud, ei saa rääkida, näol puudub miimika jne. Ainus suhtlusvahend on vaevumärgatavad sõrmeliigutused ja nägemine. Aga ta kirjutab kaasaja ühe tähtsaima teadusliku töö, mis avab meile kaasaegse arusaamise universumi struktuuri ehitusest. Kui tulevikus lendame teistesse galaktikatesse, et selle tee avas meile mees, kes ei suutnud astuda sentimeetritki ilma ratastoolita. Oleme siis ühiskonnana igapäevaelus tähelepanelikud mõistmaks neid, kelle jaoks meie tähelepanuta igapäevased asjad võivad jääda teise galaktika kaugusele. ■

ÕPI, ÕPI HOOLEGA – SIIS SAAD KOHVI KOOREGA!

TEKST: Toivo Niiberg, psühholoog

Jälle on käes september ja paljudel käsil koolikoti pakkimine. Septembris tasuks kõigil plaane teha ja mõelda, mida võiks juurde õppida, olgu selleks mõni oskus või võõrkeel. Ka seni õpitu vajab pidevat meelde tuletamist ja katsetamist.

Õppimine on inimtegevuse üks tähtsam toiming ja inimene peaks õppima kuni surmani. Õppimine on tegevus, mille käigus kujunevad isiklikult loetu, nähtu, kogetu ja katsetatu vahendusel suhteliselt püsivad muutused inimese teadvuses. Kogemusi omandatakse nii kokkupuutes ümbritseva kui ka mõtlemise kaudu. Õppimine iseenesest ei ole jälgitav, seepärast saab teadvuse muutuste üle otsustada inimese käitumise ja tegevusvõime alusel. **Tark õpib oma vigadest ja püüab neid mitte korrata.**

Õppimises tähtsam on harjutamine. Harjutamine ehk õpitu kordamine teeb õppimise edukaks. Harjutamisega kaasneb tunnusust. **Harjutamine teeb meistriks ja annab sulle oskuse, millega elus hiljem leiba teenida ehk püsivat tööd leida.** Koolis jagab tunnusust õpetaja, kodus ema-isa, aga hiljem abikaasa ja lapsed. Headeks tunnistajateks on ka sõbrad ja õpingu- ning töökaaslased. Õpetaja tunnusstab õiget vastust hea hindega või õpilase kiitmisega. Sageli pead ennast ka ise tunnusutama. Vaja on seda teha pea iga päev. Peaksid hommikul püstitama endale ülesanded, mida suudad täita. Kui vaja, siis korrata. **Tähtis oleks enne magaminekut teadmine – tubli, sain hakkama!** Keerukamad ülesanded tuleks jagada mitme päeva või nädala peale. On teada, et igal juhtumil üksnes kordamisest ei piisa. Kuidas muuta kordamine tulemuslikuks? Omandatav materjal jääb paremini meelde, kui kordamine on ajaliselt hajutatud. Ei õpita ühtejärke, vaid tehakse pause, tegeldakse vahepeal muude asjadega.

Näiteks võib jaotada luuletuse päheõppimise mitmele päevale.

Õppimises on veel väga tähtis tähelepanu ja mälu ehk õpitu meelde jätmine. Mälu muutub inimese vananedes. **Kõige võimekam on inimene 25.–30. eluaasta paiku.** Vanemaks saades hakatakse mälu halvenemist korvama materjali parema organiseerimisega. Meelde jätmine võib sõltuda ka päevaajast: hommikuti on mõttekam meelde jätta materjali, mida peab hakkama kohe jälle meelde tuletama. Pärastlõunane õppimine sobib paremini püsivate mälujälgede loomiseks. Tänapäeval teame, et ka vanad inimesed peaksid pidevalt õppima, sest see hoiab aju värskena ega lase areneda paljudel vananemisega seotud tõbedega. Paljude nende tõbedega kaasneb ka mälu halvenemine. Seega hoiab õppimine inimese noorena ja mõtte erksana – tühja nendest kortsudest... Kõige vähem vanaduse ja mälukaotusega seostuvaid pärilikke haigusi täheldatakse nende elukutsete seas, kus pidev õppimine on lausa kohustuslik: õpetajad, kirikuõpetajad, psühholoogid, arstid, juristid, teadlased jne. Ka olevat nende keskmine eluiga pikem.

Tasuks ka teada, et maailma juhtivaid mälu-uurijaid on eestlane Endel Tulving (sünd 1927). Ilma õppimise, mälu ja meenutamise võimeta ei oleks inimese ellujäämine mõeldav, kuna ei oleks võimalik saavutusi plaanipäraselt korrata ega ebaõnnestumisi sihipäraselt vältida.

Tehakse vahet lühimälu ja püsिमälu vahel. Lühimälus leiduv info unustatakse kiiresti, kui seda harjutamise teel püsимällu üle ei kanta. Püsимälus püsib see ka pärast pikema aja möödumist ikka ja jälle kättesaadavana. Iga teadmine jätab ajju mälujälje. See jälg muutub iga kasutamisega tugevamaks nagu jalajälj, mida korduvalt ühe ja sama koha peale vajutada.

Kahjuks käib õppimisega ka kaasa õpitu unustamine. Unustamine on täiesti tavaline protsess. Unustamine kaitses aju ülekoormuse eest. **Unustamine kaitses meid teadmistega üleujutamise eest, mis oleks sama kahjulik nagu õppimise ja mälu puudumine.**

Igasuguse puudega inimesele – ja kellel meist vigu ei oleks! – tuleb leida oma õppimise viis ning ajakava. Siin on suur abi õpetajast, arstist, logopeedist, psühholoogist ja sotsiaaltöötajast. Nii vajab halb nägija prille, halb kuulja kuuldeaparaati, kurt-tumm vastavat kõneõpet, vaimupuudega inimene sobivat õppekava jne. **Kui neid, igale õppijale oma-seid tingimusi on arvestatud, kaob ka õppimise raskus.**

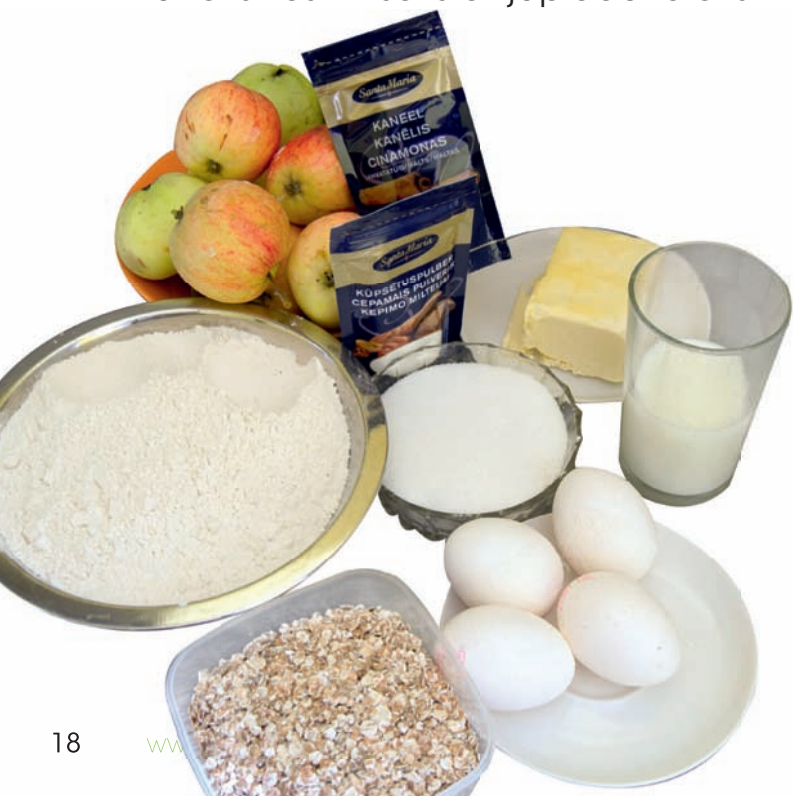

KRÕBEDA KAERAHILBEKATTEGA ÕUNAKOOK

TEKST: Taire Ehaver, Kööginurga toimetaja
FOTOD: Vaimupuu

See kook meeldib kõigile, sest seda on lihtne valmistada ja see maitseb ülihästi! Proovige seda kas kodus pereringis või oma tugikeskuses!

Siin toodud kogusest jätkub umbes üheks keskmiseks ahjuplaaditäieks.

Põhi:

- 4 muna
- 1,5 dl suhkrut
- 2 tl küpsetuspulbrit
- 5 dl nisujahu
- 1 dl sulatatud võid
(vaja läheb u 50 g tahket võid)
- 1 dl piima

Kate:

1,5 õuna – viilutatud, seemnekojad välja lõigata (kas õunu koorida või mitte, sõltub nende päritolust ja koogimeistri soovist)

Puru:

- 50 g võid
- 1 dl suhkrut
- 1 dl kaerahelbeid
- 1 tl kaneeli

1.

1. Vahusta munad suhkruga, seejärel sega ettevaatlikult vahu sisse teised põhiaained: küpsetuspulbriga segatud jahu, jahtunud sulavõi ja piim.

2.

2. Määri tainas õhukese kihina küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile.

3.

3. Lao korrapärastes rivides tihedalt peale õunaviilud.

4. Puista segu enam-vähem ühtlaste vahega koogile. Küpsedes purusegu koostises olev või sulabja purujaotub ühtlaselt koogile.

5. Küpseta eelsoojendatud ahjus 200 kraadi juures 20 minutit, lase mõni minut käterätiku all taheneda ning eemalda ahjuplaat.

6. Kõige maitsev ongi kook veel pisut soojana. Head isu!

AVADEFILÉE
2012

Vahtra „Tantsud Tähtedega“

RAPLA KULTUURIKESKUSES
25. OKTOOBRI 2013
& 1. NOVEMBRIL 2013
ALGUSEGA KELL 18.00

LÕPUDEFILÉE
2012

PILETI
HIND 3 €

OSALEDA ON LUBATUD KÕIGIL, KUID PILDI PEAB KINDLASTI OLEMA TEINUD VAIMUPUUDEGA ISIK!
NII SAAB NÄITEKS OSALEDA PERE, KUS ON KASVAMAS ERILINE LAPS, VÕI SÕBRAD, KES AITAVAD OMA VAIMUPUUDEGA SÕBRAL LUUA ERILIST PILTI.
OOTAME FOTOSID, MILLEL ON KUJUTATUD MÕNI TEGELANE, TEGEVUSPAIK VÕI OLUKORD TUNTUD FILMIST VÕI ANIMAFILMIST, SAMUTI FOTOD, MIS KUIDAGI SEOTUD MÕNE TEGELASE VÕI FILMIGA (PEALKIRJA, MOTIIVIDE VMT KAUDU). HINNATAKSE EELKÕIGE LOOVUST, VAIMUKUST NING SARNASUST, SAMUTI VÄLJENDUSRIKKUST JA EMOTSIONAALSUST, KUNSTILIST JA TEHNILIST TASET, LISAKS KUJUTATU FILMIVÄÄRTUST, HARULDUST JA ERAKORDSUST.
PARIMATEST FOTODEST VALMIB NÄITUS, MIDA EKSPONEERITAKSE COCA-COLA PLAZA'S. PARIMAD FOTOD AVALDATAKSE 2014. AASTA VAIMUPUU KALENDRIS.

VAIMUPUU JA COCA-COLA PLAZA
ESITLEVAD: FOTOKONKURSS

„Elu nagu filmis“

NÕUDED PILTIDE ESITAMISEL KONKURSILE: • OSALEJA VÕIB SAATA KONKURSILE MITU FOTOT. • FOTOD PEAVAD OLEMA DIGITAALSEL KUJUL JA JPEG (JPG) FORMAADIS. VÕISTLUSTÖID OOTAME E-POSTI AADRESSIL FOTOKONKURSS@VAIMUPUU.EE HILJEMALT 1. NOVEMBRIKS 2013.

LISAKÜSIMISI VÕIB SAATA E-POSTI AADRESSIL TOIMETUS@VAIMUPUU.EE.

FOTOLE LISAKS ON VAJA MÄRKIDA: • FOTO PEALKIRI • MISSUGUSE FILMIGA SEOTUD • ORGANISATSIiooni NIMI • AUTORI NIMI JA VANUS
KINNITUS, ET FOTO ON ENDA TEHTUD. KÕIKI KONKURSILE ESITATUD FOTOSID ON KORRALDAJAIL ÕIGUS KASUTADA ERINEVATE TRÜKISTE ILLUSTREERIMISEL.

Üks konkursile saadetud foto: "Vahtra" tugikeskuse kliendid lavastasid stseeni filmist "Siin me oleme".